

Opinia Komitetu Regionów – Środki wspierające tworzenie ekosystemów sprzyjających zakładaniu nowych przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii

(2014/C 415/02)

Sprawozdawca Markku MARKKULA (FI/EPL), członek Rady Miasta Espoo

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

Ostatnie badania wskazują ⁽¹⁾, że w ciągu następnych 5 lat roczna stopa wzrostu gospodarki internetowej na rynkach rozwiniętych państw grupy G-20 wynosić będzie 8%. Ponadto liczba twórców aplikacji wzrośnie w Europie z 1 mln w 2013 r. do 2,8 mln w 2018 r. ⁽²⁾ W 2013 r. pracownicy pomocniczy i marketingowi zajmowali łącznie 1,8 mln miejsc pracy, a w 2018 r. liczba ta wzrośnie do 4,8 mln. Powyższe dane sugerują, że należy zwrócić szczególną uwagę na tworzenie nowych przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii, które może stać się dla Europy prawdziwą siłą napędową wzrostu i zatrudnienia, jeżeli zostanie odpowiednio ukierunkowane. Niemniej należy wziąć pod uwagę fakt, że w Europie nie rozwijano systematycznie przedsiębiorczości i że odtąd konieczne jest podjęcie intensywniejszych i skuteczniejszych wysiłków. Zważywszy, że władze lokalne i regionalne odpowiadają za jedną trzecią wydatków publicznych i za dwie trzecie inwestycji publicznych, mają one decydujące znaczenie dla realizacji celów UE i rozwoju przedsiębiorczości.

Czynniki leżące u podstaw regulacji

1. Ekosystemy nowych przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii są tworem, który można jedynie częściowo zaplanować i określić z wyprzedzeniem. W ekosystemie wielu zmiennych nie da się kontrolować. **Można jednak wskazać czynniki ułatwiające przedsiębiorczość**, takie jak: łatwiejszy dostęp do kredytu, skuteczne przepisy i opodatkowanie, propagowanie kultury przedsiębiorczości i rozwijanie większej skłonności do podejmowania ryzyka biznesowego. Komisja Europejska wielokrotnie podkreślała te aspekty, zwłaszcza w planie działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. ⁽³⁾ Stworzenie infrastruktury, która zapewnia dostęp szerokopasmowy, jest wstępnym warunkiem rozwoju przedsiębiorczości w sektorze zaawansowanych technologii.

2. Nie można zatem z wyprzedzeniem stwierdzić, gdzie powstanie ekosystem. O lokalizacji podmiotów rozpoczynających działalność nie będą decydować osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki, lecz same przedsiębiorstwa, dzięki zaoferowanym im warunkom sprzyjającym rozwojowi.

3. Wsparcie ekosystemów wymagać będzie zmobilizowania administracji publicznej, decydentów, systemu przedsiębiorczości, środowiska akademickiego, studentów i wszystkich innych podmiotów, a także wyposażenia ich w odpowiednią kulturę i podstawową wiedzę. **Kształcenie odgrywa decydującą rolę w tej dziedzinie, w której doskonałość zależy i innowacje zależą od ludzi.**

4. W celu ograniczenia do minimum ryzyka niepowodzenia i nieskuteczności należy w drodze koordynacji na szczeblu krajowym skoncentrować zasoby na niektórych ekosystemach wskazanych na podstawie ściśle określonych kryteriów. Formy łączenia zasobów trzeba opracować na szczeblu regionalnym.

5. Zarówno inicjatywy krajowe, jak i regionalne są zbyt rozproszone w Europie. Konieczne jest stworzenie wspólnych ram odniesienia.

Przyporządkowywanie

Punktem wyjścia do podjęcia decyzji służących realizacji celów jest uzyskanie jasnych i wyczerpujących informacji na temat tego zjawiska. KR uważa, że wskazane jest zatem:

6. Dokonanie oceny faktycznie podjętych działań z uwzględnieniem faktu, że wiele regionów europejskich dysponuje już pewnymi instrumentami i/lub przyjmuje politykę na rzecz nowych przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii. Umożliwi to opracowanie tablicy wskaźników, którą można odczytać łatwo i szybko.

⁽¹⁾ BCG, „The \$4.2 Trillion Opportunity –the internet economy in the G-20”, marzec 2012 r.

⁽²⁾ GIGAOM RESEARCH, „Sizing the EU app economy”, luty 2014 r.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:PL:PDF>

7. Pogrupowanie danych, tak by wskazać najistotniejsze z nich, dzięki czemu możliwe będzie przeanalizowanie przyjętych już przez regiony środków i wskazanie ogólnych tendencji.
8. Opracowanie odpowiedniej bazy danych, za pośrednictwem której poszczególne szczeble zdecentralizowanego sprawowania rządów mogłyby się dzielić najlepszymi przyjętymi przez siebie rozwiązaniami. Umożliwi to również prowadzenie analizy porównawczej, która jest bardzo przydatna zwłaszcza dla tych regionów, które pozostają w tyle, jeżeli chodzi o przepisy.
9. **Wprowadzenie mechanizmu oceny skuteczności działań**, tak by dokonywać okresowych i pośrednich ocen osiągniętych wyników.
10. Jasne określenie, które zainteresowane strony na szczeblu regionalnym są najistotniejsze i jakie mają powinności, jeżeli chodzi o wsparcie nowych przedsiębiorstw. W tym celu wykorzystane zostaną również już istniejące instrumenty stosowane w innych projektach europejskich: Dynamiczne Mapowanie Przedsiębiorców Internetowych i Ekosystemu Nowych Przedsiębiorstw, Centrum Monitorowania Kłastrów.

Uproszczenie i ujednoczenie procedur administracyjnych

11. Zważywszy, że pojęcie podmiotu rozpoczynającego działalność wiąże się z elastycznością, konieczne jest ograniczenie do minimum obciążeń administracyjnych. Przeszkody biurokratyczne postrzega się wciąż jako jeden z głównych problemów, który wymaga rozwiązania. KR proponuje zatem:
  - 11.1. **uproszczenie i ujednoczenie przepisów regionalnych**, tak by uniknąć dodawania obciążeń do już istniejących przepisów krajowych;
  - 11.2. udostępnienie w internecie jak największej ilości przydatnych informacji w uporządkowany sposób zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych;
  - 11.3. ustanowienie minimalnego standardu w odniesieniu do przekazywanych informacji, tak by umożliwić ich odbiorcom ocenę i porównanie;
  - 11.4. zamieszczenie w internecie wszystkich obowiązujących procedur, tak by do minimum ograniczyć zbędne elementy i umożliwić wypełnienie procedur biurokratycznych bezpośrednio przez internet;
  - 11.5. udostępnienie informacji online zarówno w języku lokalnym, jak i angielskim.
12. Punkty 11.1–11.5 zostaną wprowadzone w życie również z wykorzystaniem już istniejących instrumentów, takich jak portal http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/

Szkolenie pracowników administracji publicznej

W nawiązaniu do kompleksowej strategii wspierającej tworzenie ekosystemów nowych przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii KR podkreśla, że:

13. **Należy kształcić pracowników lokalnej i regionalnej administracji publicznej.** Osoby, których zadaniem jest nakreślenie przyszłości gospodarki, muszą być jak najlepiej przygotowane i przewodzić innowacji.
14. Niezbędne jest rozwinięcie w pracownikach administracji publicznej organów władz lokalnych i regionalnych, a także we wszystkich innych osobach umiejętności planowania, czyli opracowania programu umożliwiającego osiągnięcie wyników. Konieczne jest również szkolenie w zakresie przedsiębiorczości.
15. **Należy zaprojektować mechanizmy oceny jakości oferowanych usług**, tak by zachęcić administrację publiczną do osiągnięcia jak najlepszych wyników.
16. Należy zadbać o to, by również regiony, podobnie jak rządy, zaczęły **myśleć z perspektywy technologii cyfrowej**. Umożliwiłoby to nie tylko zwiększenie wydajności, ale także poprawiło skuteczność usług świadczonych na rzecz obywateli.
17. Należy jeszcze dołożyć starań, by każdy region, podobnie jak każde państwo członkowskie, powołał **głównego urzędnika ds. technologii cyfrowej (CDO)**. Urzędnicy zatrudnieni na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze godzin pracy, przyczynią się do tego, by innowacje cyfrowe miały jak najszerszy i największy wpływ.
18. **Konieczne jest upublicznienie danych regionalnych zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych.** Są one ożywczą siłą podmiotów rozpoczynających działalność. Upublicznienie danych regionalnych zwiększyłoby przejrzystość i zaufanie. Dzięki temu wzrosłyby szanse na to, by innowacyjne przedsiębiorstwa korzystały z potencjalnych możliwości.

19. **Wszystkie regiony powinny wyznaczyć przynajmniej niewielką liczbę celów ilościowych** w zakresie inteligentnego wzrostu i tworzenia ekosystemów nowych przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii bądź, zamiast tego, przyjąć podejście jakościowe polegające na „pozytywnym kierunku zmian”, które przyczyni się do osiągnięcia tych celów.

20. Monitorowanie i ocenę polityki trzeba powierzyć specjalnemu komitetowi technicznemu składającemu się z niezależnych ekspertów. Na podstawie monitorowania każdy region powinien opublikować **sprawozdanie okresowe (przynajmniej roczne) na temat postępów w realizacji wytyczonych celów**. W sprawozdaniu tym powinno się przede wszystkim analizować wdrażanie strategii badań naukowych i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3), ze szczególnym uwzględnieniem postępów w budowie ekosystemu innowacji oraz sposobów, jakimi osiągnięto wzrost i zdołano utworzyć nowe dobrze prosperujące przedsiębiorstwa. Ocena powinna mieć także na celu promowanie koordynacji działań podejmowanych w tej dziedzinie w całej Europie. Sprawozdanie to nie powinno jednak stanowić dodatkowego obciążenia administracyjnego dla podmiotów lokalnych i regionalnych.

21. Terminowe opracowanie odpowiedniej bazy statystycznej na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także **określenie regionalnych wskaźników postępu przydatnych do monitorowania osiągniętych wyników**, w celu zrozumienia, które kierunki polityki były mniej lub bardziej skuteczne, by ukierunkować przyszłe strategie polityczne.

Wsparcie nauczania przedsiębiorczości i inspirowanie do innowacji

Dowody empiryczne pokazują, że istnieje pozytywna korelacja między sukcesami w dziedzinie przedsiębiorczości a poziomem wykształcenia przedsiębiorców niezależnie od profilu ich kształcenia⁽⁴⁾. W niektórych państwach członkowskich dane wskazują, że po 5 latach od uzyskania dyplomu jedynie 1 % absolwentów studiów magisterskich deklaruje, że jest przedsiębiorcami. Pojawia się ponadto coraz większa luka między potrzebami pracodawców a umiejętnościami pracowników. 26 % pracodawców w Europie ma trudności w przyjęciu nowych pracowników z powodu braku talentów⁽⁵⁾. Komitet podkreśla zatem wagę:

22. **Powołania instytucji, która zajmowałaby się w sposób ciągły promowaniem kultury przedsiębiorczości**. Rzeczywiste przykłady odniesionych sukcesów powinny być bodźcem w jej działalności. Należy uświadomić młodym ludziom w całej Europie, jakie możliwości oferują obecnie nowe technologie.

23. **Promowania proaktywnego podejścia wśród młodzieży** poprzez usuwanie barier kulturowych i psychologicznych ograniczających dostęp do przedsiębiorczości. Wskazuje to na potrzebę kompleksowej strategii kształcenia w dziedzinie przedsiębiorczości, co KR podkreślił już w opinii w sprawie nowego podejścia do edukacji⁽⁶⁾.

24. **Wzbudzenia entuzjastycznego nastawienia do prowadzenia działalności gospodarczej**. Przedsiębiorców, którzy odnieśli sukces i których działalność ma rzeczywisty wpływ na życie ludności, trzeba darzyć uznaniem i wskazywać jako przykład do naśladowania. Potrzebujemy zachęty zarówno do przedsiębiorczości, jak i do innowacji.

25. Uznania tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości za integralną część programów nauczania i powiązanie edukacji ze światem biznesu. Dla studentów byłby to przedsmak tego, co oznacza rozpoczęcie prowadzenia przedsiębiorstwa, bez konieczności rezygnacji ze studiów, które stanowiłyby dla nich zabezpieczenie na wypadek porażki.

26. **Wsparcia programów edukacyjnych prowadzonych na skalę międzynarodową we współpracy ze światem biznesu**, które są adresowane do podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą i przedsiębiorstw o dużym wzroście i w ramach których najnowsze osiągnięcia w dziedzinie technologii, biznesu i projektowania łączone są z procesem „przedsiębiorczych odkryć”. Tego rodzaju programy mają korzystny wpływ na dany region i – jak już można było się przekonać – przynoszą optymalne wyniki.

27. Aby różne programy edukacyjne i programy szkolenia zawodowego faktycznie zaspokajały potrzeby rynku można by przyjąć kryterium **wspólnego inwestowania i/lub częściowego pokrycia kosztów**. Przedsiębiorstwa mogłyby, a w wypadku niektórych programów powinny by wnieść swój wkład, by dowieść, że naprawdę wierzą w daną inwestycję. Najlepiej byłoby, gdyby programy te łączyły ze sobą przedstawicieli przedsiębiorstw działających w różnych regionach i sektorach, udostępniały im najnowszą wiedzę i technologie oraz przyczyniały się do powstawania partnerskich projektów między przedsiębiorstwami a placówkami edukacyjnymi i badawczymi.

⁽⁴⁾ Komisja Europejska „Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education”, marzec 2012 r.

⁽⁵⁾ McKinsey Global Institute – „Help wanted: The future of work in advanced economies”, marzec 2012 r., James Manyika, Susan Lund, Byron Augustine i Sreenivas Ramaswamy.

⁽⁶⁾ CoR 2392/2012.

28. Należy również usprawnić procedurę akredytacji takich programów.
29. Komitet podkreśla konieczność stworzenia synergii między różnymi europejskimi projektami wspierającymi przedsiębiorczość, zwłaszcza między programem „Horyzont 2020”, COSME i europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi.

Inteligentna specjalizacja ekosystemów

Jak podkreślono już we wcześniejszej opinii „Zlikwidować przepaść innowacyjną⁽⁷⁾”, KR przypomina, że:

30. Rada UE podkreśliła istotną rolę inteligentnej specjalizacji w strategii „Europa 2020”. Unijny przewodnik dotyczący strategii innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3) określa je jako zintegrowane, dostosowane do lokalnych potrzeb strategie transformacji gospodarczej.

31. Platforma inteligentnej specjalizacji (Platforma S3) musi w większym stopniu wspierać działania na szczeblu lokalnym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem słabiej rozwiniętych regionów. Oznacza to w szczególności wspieranie we wszystkich regionach procesów prowadzących do wskazania w każdym regionie działań na rzecz wytworzenia wysokiej wartości dodanej, co umożliwia stworzenie najlepszych szans na zwiększenie konkurencyjności regionu i zaproponowanie odpowiedniego pakietu polityk, które należy wprowadzić w życie, aby zaplanować strategie inteligentnej specjalizacji.

32. KR podkreśla znaczenie unijnego i regionalnego finansowania innowacji i ekosystemów produkcyjnych mających silny charakter lokalny, regionalny lub międzyregionalny.

Inne przydatne środki

KR zachęca usilnie regiony w poszczególnych państwach członkowskich, by:

33. **Skoordynowały działania różnych podmiotów ekosystemu.** Zachęcanie podmiotów ekosystemu do interakcji oraz tworzenia sieci kontaktów jest głównym zadaniem administracji publicznej.

34. **Dokonywały większych zakupów w MŚP sektora zaawansowanych technologii.** W całej UE większość zamówień publicznych udzielana jest dużym przedsiębiorstwom wielonarodowym. Konieczne jest terminowe dostosowanie się do wymogów nowych dyrektyw w sprawie zamówień publicznych⁽⁸⁾, które to dyrektywy poprawiają znacznie dostęp MŚP do rynku.

35. Zachęcały do tworzenia wiodących przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii w celu zwiększenia puli talentów i wywołania efektu mnożnikowego. Wszystko trzeba zaplanować w określonych ramach, które wykraczałyby poza skalę lokalną.

Bruksela, 7 października 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel LEBRUN

⁽⁷⁾ CdR 2414/2012 fin.

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2014/24/EU uchylająca dyrektywę 2004/18/WE, dyrektywa 2014/25/EU uchylająca dyrektywę 2004/17/WE.